

Advies Sportraad Amsterdam

Organisatiestructuur van de Sport

Aanleiding

Al eerder is geconstateerd dat de sport in Amsterdam gefragmenteerd en onoverzichtelijk georganiseerd is. In haar rapport 'Naar een krachtige organisatie voor de sport in Amsterdam' (2008) noemde onderzoekster Donkervoort het een lappendeken. De Sportraad constateert dat de Amsterdammer nog altijd grote moeite heeft om hier in zijn weg te vinden. De gebrekkige zichtbaarheid en toegankelijkheid van de verschillende sportorganisaties dragen hier aan bij. Tegelijkertijd slaagt de gemeente er onvoldoende in het sportbeleid aan te laten sluiten bij de actuele sportieve wensen en behoeften van de Amsterdammer, terwijl het belangrijkste doel van het sportbeleid is deze in zo groot mogelijke getale aan het sporten te krijgen en houden. Het is daarom belangrijk om goed naar de Amsterdammers te luisteren en hier op in te spelen door eigentijdse en zo nodig vernieuwende sportproducten aan te bieden en te ontwikkelen. Een meer ondernemende houding ten aanzien van de sport kan hierbij helpen. Dit vereist echter niet alleen een omslag in het denken over sportbeleid, maar ook een aanpassing van de wijze waarop de sport in Amsterdam georganiseerd is.

De Sportraad doet u met voorliggend advies een voorstel voor deze nieuwe organisatiestructuur. Het nieuw op te richten Sportloket Amsterdam helpt de zichtbaarheid en toegankelijkheid van de sport in Amsterdam vergroten en de sportparticipatie verhogen. Door voorts het ondernemerschap binnen de gemeentelijke sportorganisaties te verruimen kan daarnaast de effectiviteit, zowel operationeel als financieel, van de gemeentelijke sportaccommodaties worden verbeterd en kunnen extra inkomsten worden gegenereerd danwel kunnen deze kostenbesparend worden geëxploiteerd. Kortom, beschikbare (financiële) middelen worden efficiënter ingezet waardoor binnen hetzelfde budget meer sportproducten kunnen worden aangeboden. Op een moment dat de gemeente Amsterdam haar eigen bestuurlijke organisatie tegen het licht houdt - met ongetwijfeld ook gevolgen voor de sport – grijpt de Sportraad de gelegenheid aan om zijn visie op de ideale organisatiestructuur van de sport in Amsterdam met u te delen.

Constateringen

Alvorens onze visie nader toe te lichten wordt hieronder een aantal constateringen samengevat die de Sportraad zijn opgevallen bij het bestuderen van de organisatiestructuur van de sport in Amsterdam.

1. De gemiddelde Amsterdammer weet niet waar hij terecht kan met zijn vragen op het gebied van sport. Als onderdeel van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) is de sport ondergesneeuwd en onzichtbaar voor buitenstaanders. DMO is voor de gemiddelde Amsterdammer een weinig tot niets zeggende term voor een gemeentelijke dienst waar men het voeren en uitvoeren van gemeentelijke sportbeleid zeker niet onder verwacht.
2. De basis is gefragmenteerd. Vanwege verschillende visies bij stadsdelen en de Centrale Stad, bijvoorbeeld ten aanzien van verenigingen en topsportbeleid, en dienovereenkomstig uiteenlopende belangen (combinatiefunctionarissen/sportbuurtcoaches) ligt een warrige uitvoering voor de hand.
3. De Centrale Stad voert te weinig regie op dossiers die de stadsdeelgrenzen overstijgen of wordt in zijn regierol juist beperkt door een gebrek aan bevoegdheden. Ook onttrekken stadsdelen zich regelmatig (onbewust) aan centraal beleid, zoals onder meer gebeurd is bij het onderzoek naar een stadsbrede sportpas of de invoering van het Fight Right Keurmerk.
4. Stadsdelen hebben een onevenredig groot aandeel in de totale middelen die in Amsterdam voor sport bestemd zijn. Een deel van deze middelen wordt hierdoor niet efficiënt besteed. In bepaalde gevallen is er zelfs sprake van concurrentie tussen stadsdelen. Denk bijvoorbeeld aan uiteenlopende tarieven voor de huur van sporthallen en gymzalen of de eigendomssituatie van verenigingsgebouwen.
5. Sport(beleids)afdelingen zijn op stadsdeelniveau vaak te klein om goed te kunnen functioneren. Als gevolg hiervan worden ze vaak onder een groter domein gehangen of juist verder opgeknipt en over meerdere domeinen verspreid. In de praktijk leidt dit regelmatig tot onderwaardering van het sportbeleid. Dat de organisatie per stadsdeel ook nog eens verschilt (dan weer valt sport onder onderwijs, dan weer onder jeugd, groenbeheer of sociaal) bevordert de communicatie tussen de stadsdelen op het gebied van sport evenmin.
6. De organisatie van sport(beleid) in stadsdelen is dientengevolge in de meeste gevallen voor verbetering vatbaar. De versnippering gaat – samen met de beperkte omvang van de sportafdelingen – daarnaast ten koste van de slagvaardigheid van de sport. Dit laatste geldt tot op zekere hoogte ook voor de centrale stad, waar de afdeling sport de laatste jaren in omvang ook flink is afgenomen.
7. Mede door de relatief grote invloed van stadsdelen, maar ook door het bestaan van een aantal andere organisaties die actief zijn op het snijvlak tussen overheid en sport (Stichting Topsport Amsterdam, Sportservice Amsterdam, Team Amsterdam, Sportservice Noord-Holland, commerciële exploitatie openbare sportvoorzieningen etc.)

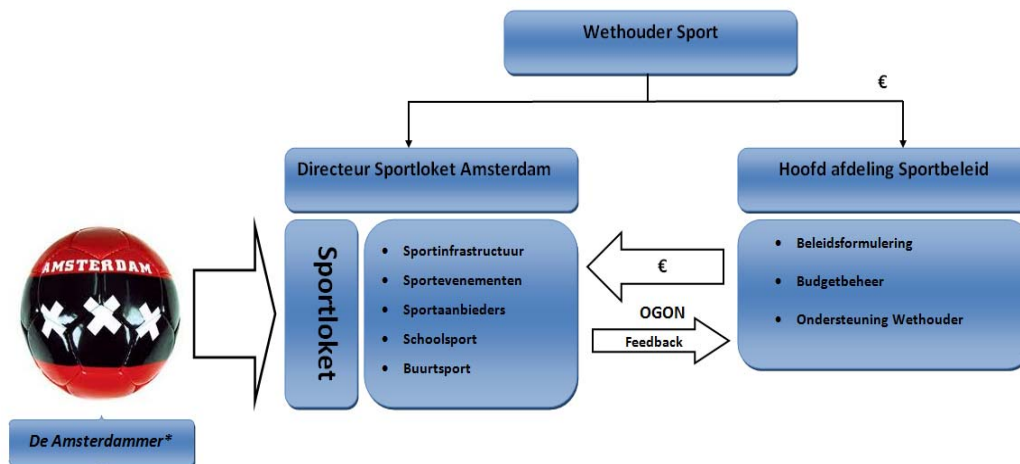
slaagt de sportwereld er onvoldoende in om een eenduidig en tegelijkertijd krachtig geluid te laten horen.

8. Tevens heeft dit tot gevolg dat verantwoordelijkheden nog al eens worden afgeschoven en er onvoldoende rekenschap over beslissingen wordt afgelegd.
9. Bovenstaande neemt niet weg dat stadsdelen tegelijkertijd van grote toegevoegde waarde zijn voor met name de realisatie en uitvoering van het sportbeleid. Zij staan doorgaans dicht bij de burger en weten normaliter als geen ander wat de specifieke wensen en behoeften in afzonderlijke wijken zijn.
10. Met de ontvlechting tussen beleid en uitvoering is met de oprichting van Sportservice Amsterdam een begin gemaakt. Sportservice functioneert echter nog te veel als een ambtelijke organisatie. Een aanpak die bedrijfsmatiger, ondernemender en meer vraaggericht is zou recht doen aan het doel van de oprichting van Sportservice.
11. De opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen de afdeling sportbeleid en Sportservice bestaat in de praktijk nauwelijks. Sportservice ontvangt direct subsidie voor al zijn activiteiten zonder dat daar prestatieafspraken aan gekoppeld worden. Hoewel er wel op zeer regelmatige basis overleg is tussen beide organisaties, is er bijvoorbeeld voor 2012 geen OGON-overeenkomst opgesteld.
12. De sport evolueert, het sportbeleid moet daarin mee. Sportbeleid wordt nog te vaak/veel van bovenaf geformuleerd, terwijl vernieuwing van onderop wordt ingezet. Het sluit te weinig aan bij de vraag/behoeften. De verschillende ambtelijke organisaties slagen er onvoldoende in om de mogelijkheden en kansen in de markt te herkennen en benutten.
13. Stichting Topsport Amsterdam heeft zich de laatste jaren bewezen door onder meer het binnenhalen en begeleiden van aansprekende internationale topsportevenementen en de realisatie en het management van het CTO Amsterdam. Dit succes is mede te danken aan de autonome status alsmede de privaat- publiekrechtelijke structuur van Topsport Amsterdam waarbinnen naast bediening van de publieke zaak, ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Nieuwe structuur

De Amsterdammer is het uitgangspunt van de geadviseerde nieuwe structuur. De Amsterdammer kan een inwoner zijn, maar ook een vereniging, school of commerciële partij die sport aanbiedt of juist iets met sport wil gaan doen (ondernemen). De sport moet voor hen overzichtelijk zijn georganiseerd met één aanspreekpunt dat eenvoudig te bereiken is. Het Sportloket Amsterdam is dit aanspreekpunt met een zeer zichtbare fysieke en digitale frontoffice. Deze organisatie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Amsterdamse sportbeleid en vormt de schakel tussen de beleidsafdeling sport en de Amsterdammer. De medewerkers van het Sportloket staan dagelijks middenin de Amsterdamse sportwereld. Zij

kennen de sportieve wensen en behoeften van de Amsterdammer en zijn daardoor in staat de beleidsdoelstellingen te vertalen naar sportproducten die aansluiten op de actuele vraag. Het Sportloket wordt jaarlijks afgerekend op het behalen van de door het beleid geformuleerde doelstellingen, daarbinnen krijgt het echter een bepaalde vrijheid om te ondernemen. Dit biedt ruimte voor het bieden van maatwerk (speciale doelgroepen, wijken), het ontwikkelen van vernieuwend sportaanbod, maar ook voor het uitbesteden van opdrachten aan zogenaamde onderaannemers. Het Sportloket faciliteert en stimuleert ondernemerschap in de sport waar het kan, maar past tegelijkertijd een publieke aanpak toe waar het moet. Door stimulering van het ondernemerschap wordt uitvoering van het sportbeleid efficiënter en mogelijk meer rendabel. Aangezien de sport en de sporters zich tot slot niet laten belemmeren door stadsgrenzen, zal het Sportloket mogelijk steeds meer een regionale functie gaan vervullen.

* individuele (ongebonden) sporter, verenigingen, commerciële sportorganisaties, sportbonden, evenementenbureaus, vrijwilligers, onderwijsinstellingen, welzijnsorganisaties etc.

Afdeling Sportbeleid (Centrale Stad)

- De sportbeleidsafdelingen in de stadsdelen worden opgeheven en gecentraliseerd in één stevige beleidsafdeling Sport die deel blijft uitmaken van DMO. Belangrijkste reden hiervoor is dat we nog altijd er naar streven sport als volwaardig beleidsterrein te positioneren in het centrum van het gemeentelijke beleid. Sport raakt immers aan tal van andere beleidsterreinen (jeugd, zorg, onderwijs, welzijn etc.) en zal derhalve moeten proberen middels gezamenlijke financiering het middel sport optimaal te benutten.
- De dossiers waarvoor één centraal beleid geformuleerd wordt zijn in ieder geval: sportinfrastructuur, sportevenementen, topsport, sportverenigingen en schoolsport (sport op en om school). Dit is de taak van de afdeling sportbeleid van de centrale stad (onder DMO).

- c. Het zogenaamde gebiedsgericht werken blijft primair van toepassing bij buurtsportactiviteiten en de kleinschalige activiteiten in het kader van sportstimulering.
- d. De afdeling sportbeleid is voorts verantwoordelijk voor ondersteuning van de wethouder Sport, budgetbeheer, contact met VWS etc.
- e. De afdeling sportbeleid is opdrachtgever (OGON) voor de uitvoering van het beleid dat zij ontwikkelt en beperkt zich vooralsnog tot opdrachten aan de opvolger van Sportservice Amsterdam, te weten het Sportloket Amsterdam.

Sportloket Amsterdam

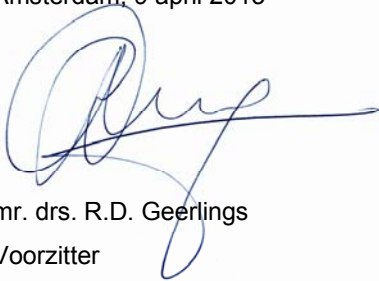
- f. Het Sportloket Amsterdam is hét uithangbord van, en aanspreekpunt voor de sport in Amsterdam. De Amsterdammer kan met alle sportgerelateerde vragen terecht bij het Sportloket (die eventueel voor doorverwijzing zorg draagt).
- g. Het Sportloket staat onder leiding van een directeur Sport. Hij legt direct verantwoording af aan de wethouder Sport.
- h. Het Sportloket vervult zowel de fysieke als digitale loketfunctie voor iedereen in Amsterdam die iets wil met sport. Dit wordt als zodanig in een opdrachtbeschrijving opgenomen.
- i. Het Sportloket draagt in opdracht van de gemeentelijke overheid zorg voor het sportaanbod zowel qua hardware (velden, hallen en baden) als software (evenementen, sportstimulering, verenigingsondersteuning etc.).
- j. De beleidsafdeling sport van de centrale stad is de voornaamste opdrachtgever, maar ook andere partijen zoals bijvoorbeeld onderwijsinstellingen die specifieke sportactiviteiten tijdens of na school willen aanbieden kunnen het Sportloket inhuren. Idealiter zouden ook andere gemeenten uit de regio Amsterdam diensten moeten kunnen inkopen bij het Sportloket.
- k. Om recht te doen aan de meerwaarde van de huidige stadsdelen krijgen de mogelijk nieuw te vormen bestuurscommissies de mogelijkheid om binnen de kaders van de centrale opdrachten op het gebied van beheer en uitvoering prioriteiten en accenten aan te brengen. Mochten zij daarnaast behoefte hebben aan extra gebiedsgerichte activiteiten dan kunnen zij dat met behulp van eigen financiering eveneens inkopen bij het Sportloket. Het betreffende rayonhoofd (zie punt s.) legt namens het Sportloket verantwoording af aan de bestuurscommissies over de lokale invulling van het beleid.
- l. De beleidsafdeling sport formuleert per sportieve doelstelling een afgebakende opdracht en koppelt daar financiële middelen aan. Het Sportloket ontwikkelt sportproducten om de doelstellingen te realiseren. Jaarlijks worden de resultaten getoetst en geëvalueerd, waarna de financiële afrekening plaats vindt. Dit is tevens het moment om kennis en ervaringen uit de praktijk terug te koppelen aan de opdrachtgever, de beleidsmakers.

- m. Het Sportloket stelt zich bedrijfsmatig en ondernemend op. Zo vallen werknemers bijvoorbeeld niet langer onder de cao voor (gemeente)ambtenaren waardoor ze flexibeler inzetbaar zijn in de avonden en weekenden (piekuren van sportbeoefening).
- n. Naast de loketfunctie is binnen het Sportloket een vijftal aandachtsgebieden te onderscheiden: sportinfrastructuur, sportevenementen, sportaanbieders, schoolsport en buurtsport.
- o. Onder Sportinfrastructuur vallen alle sportieve voorzieningen in de openbare ruimte. Een belangrijk onderdeel hiervan vormen de sportparken, sporthallen, gymzalen en zwembaden. Het staat het Sportloket vrij om het beheer en de exploitatie hiervan zelf op zich te nemen of uit te besteden. Een overzicht van de beschikbaarheid van al deze accommodaties en een hieraan gekoppeld centraal verhuursysteem alsmede uniforme tariefstelling zijn echter wel nadrukkelijk taken van het Sportloket.
- p. De organisatie van topsportevenementen (in sub-opdracht te vergeven aan Stichting Topsport), breedtesportevenementen en alle side-events valt onder Sportevenementen.
- q. De afdeling Sportaanbieders onderhoudt de contacten met sportverenigingen, sportbonden, commerciële sportaanbieders en ongebonden sporters en zorgt voor ondersteuning en samenwerking waar nodig en wenselijk.
- r. De sportstimuleringsprogramma's die in samenwerking met het onderwijs worden georganiseerd, zoals Topscore en Jump-in vallen onder de Schoolsport. Net als schoolsportverenigingen en het naschoolse sportaanbod.
- s. Onder de manager Buurtsport ressorteert een aantal rayonhoofden (vier of vijf) sport die ieder verantwoordelijk zijn voor de aansturing van de software (sportstimuleringsprogramma's, sportbuurtcoaches) in een geografisch afgebakend gebied. Hier vormen zij de lokale oren en ogen die er voor moeten zorgen dat het centrale sportbeleid aan blijft sluiten bij de lokale behoeften.
- t. De rayonhoofden zijn zelf ook werkzaam in de uitvoering van het beleid in hun rayon en vormen daar het eerste aanspreekpunt voor de Amsterdammers uit dat deel van de stad. Hoewel er één Sportloket is en het sportbeleid centraal wordt vastgesteld, is het Sportloket wel fysiek met een locatie vertegenwoordigd in de verschillende stadsdelen. Hier kunnen de inwoners met hun sportgerelateerde kwesties terecht en deze locaties vormen de basis voor de uitvoering van het beleid in de diverse wijken. De rayonhoofden die op de betreffende locatie zetelen bewaken de samenhang tussen vraag en aanbod in hun gebied en beschikken over voldoende handelingsvrijheid om in de uitvoering adequaat in te spelen op actuele wensen en behoeften.
- u. Topsport Amsterdam blijft een autonome stichting en verantwoordelijk voor haar huidige portefeuille, maar zal de samenwerking met het Sportloket wel intensiveren. Zo zal het Sportloket ook voor topsport de loketfunctie gaan vervullen en zal er structureel overleg plaatsvinden tussen de directeur van Topsport en die van het Sportloket.

Slotwoord

De voorgenomen herinrichting van het bestuurlijk stelsel in onze stad creëert een logisch en natuurlijk moment om ook de organisatie van de sport te overdenken. Het is al geruime tijd bekend dat de huidige fragmentatie van sport in Amsterdam de realisatie van een optimaal gemeentelijk sportbeleid belemmert. Daarnaast constateert de Sportraad vrijwel dagelijks dat grote behoefte bestaat aan de komst van één centraal, herkenbaar en toegankelijk sportloket waar iedere Amsterdammer terecht kan met alle aan sport gerelateerde vragen. Met de voorgestelde organisatiestructuur dragen wij met genoeg een oplossing voor deze twee problemen aan. Hierbij hebben wij getracht een juiste balans te vinden tussen het vergroten van de centrale regie enerzijds en het behouden van de kracht van uitvoering en kennis op een lokaal niveau anderzijds.

Amsterdam, 9 april 2013

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'R.D. Geerlings', with a long horizontal stroke extending to the right.

mr. drs. R.D. Geerlings
Voorzitter

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Telleman', with a long horizontal stroke extending to the right.

drs. A. Telleman
Werkgroep Structuur van de Sport

SPORTRAAD AMSTERDAM